

Blankvann, Nordmarka, Oslo:

Tannlegehytta

Av tannlegene Harald og
Lars Ulvestad*

Det begynte som et eventyr: Tannlegestudentenes forening Studentersamfundet ved Norges Tandlægehøiskole feiret våren 1925 sitt 15-årsjubileum, og professor Immanuel Ottesen feiret samtidig sitt 25-årsjubileum som tannlege. Professor Ottesen var meget opptatt av sine studenters ve og vel og donerte kr. 1 000.- i anledning deres jubileum.

En meget storslagen gave der anvendelsen av pengene ble heftig debattert og med konklusjonen «Pengene avsettes til skihytte-byggefond». Et opprop om bidrag kom umiddelbart i Den norske tannlegeforenings Tidende, underskrevet av president i NTF, A. Bech, og hans stab. Tannlegene fulgte oppfordringen og det kom inn såpass mye penger at en kunne henvende seg til eier av Nordmarksgodsene Harald Løvenskiold med anmodning om kjøp av en tomt. Det var tidligere utparsellert en del tomter i Nordmarka, blant annet i Svartor- og Blankvannsbråtenområdene, og både Medicinerforeningen og Farmaceutenes forening og en del private hadde kjøpt hyttetomter der.

Tomtene på brinken nord for Blankvann var solgt, men bakenfor var det utparsellert en tomt på 13.88 mål (gnr. 67, bnr. 11), 411 meter over havet og ved hovedstien mellom Blankvannsbråten og Svartor. Den ble kjøpt 22. april 1929 og tinglyst 3. mai, kjøpesummen på kr 2 000.- ble betalt kontant. Byggetegningene for hytta var for lengst utarbeidet av arkitekt Foss, og forberedelse til byggingen var i gang før tinglysingen. En egen byggekomité, bestående av tannlegestudentene Einar Rode Ottesen, Erling Prydz Selmer, Arne Martin Haug og Asbjørn Myhre

Tannlegehytta under bygging høsten 1929. Mange tannlegestudenter i full sving som ivrige hjelpere for bygningsfolkene.

skulle følge opp og bidra i arbeidet til byggmester Thoresen og hans folk, blant annet et kjærkomment sommerarbeid for folkene på gårdene i nærheten, blant annet flere fra familien Blankvandsbråten. Og så mange tannlegestudenter var behjelpelige i byggarbeidet. Hytta ble bygget av rundtømmer, delvis fra egen skog. Den skulle bli ca 70 m² stor med en stor og en liten peisestue, kjøkken og gang i 1. etasje og to sovesaler i 2. etasje med til sammen 20 køyeplasser.

Og arbeidet gikk fort unna, og nesten innenfor den økonomiske ramme på kr 15 000. I tillegg til oppsparte midler hadde bidrag fra tannlegene, flere dentalfirmaer og en lånegaranti for et lån i forsikringsselskapet Norske Folk fra Norsk Dental Depot nesten sørget for de nødvendige midler, restbeløpet sørget professor Ivar Krohn for.

Og så var det klart for innvielsesfest søndag 16. februar 1930, behørig omtalt og med bilde i Aftenposten dagen derpå. Det foreligger et referat fra innvielsesfesten, satt i pennen av tannlegestudent Eyvind Alstad, et kort utdrag: «Innvielsen av hytta kunne ikke falt på en gunstigere dag. Fra tidlig på

formiddagen skinte solen, og føret var ideelt. For plassens skyld hadde man innbudt tannleger, «pruffer» og andre bidragsytere og interesserte til klokken 12 middag og elever til kl. 2. – Omkring kl. 12 innfant de innbudte seg. Man samledes i hyttens to hyggelige peisestuer, hvor der var dekket langbord, og servertes øl og skårne smørbrød. Odontologforeningens formann, John Aalmo, ønsket i velvalgte ord gjestene velkommen. Der opparbeidedes straks en god stemning. Einar Rode

Ottesen ga en kort oversikt over hyttas historie, og takket alle som hadde ytet bidrag. Der blev holdt en rekke taler, av rektor Ottesen, tannlege Kullmann, som er hovedstyrets president, av formannen i Oslo Tannlegeselskap tannlege Arvid Arisholm. Talerne var enige om at hytta hadde en stor oppgave, nemlig å fremme kameratskapet mellom de vordende norske tannleger og således bli til gagn for den norske tannlegestand. Klokken 2 kom foreningens medlemmer, og storparten av den mandlige kontingent viste seg fra sin rette side, nemlig som eminente beger-svingere. – Man hygget seg med dans og musikk til langt utpå eftermiddagen,

Alt som kunne krype og gå av notabiliteter fra Tannlægehøiskolen og studentenes byggekomite og medhjelpere samlet ved innvielsesfesten for Tannleghytta søndag 16. februar 1930.

og drog så hjem overbevist om at Odontologforeningen hadde fått et hjem oppe i marka, et utfartssted som få. Tannleghytta ble populær fra første øyeblikk, besøket var formidabelt og det ble etablert et eget hyttestyre med representanter fra de forskjellige årskull. Hver helg i studieåret var en eller flere fra hyttestyret hyttevakt, og fra første dag ble det skrevet i hytteboken om hvem som var til stede og helgens aktiviteter. Alle var påpasselige med å holde orden på antall overnattinger de hadde på hytta, det gikk det ryktet at oppnådde en 50 overnattinger fikk en overnatte gratis. Noe å se frem til, og forbundet med adskillig prestisje! Alle-rede i den første hyttebok fra 1930 kan vi følge tilblivelsen, og skrevet på hytta, den sangen som alle tannlegestudenter fra 1930 og til dags dato har sunget: «Når vi odont'student, slik samlet er til fest, vi glemmer pasienter og mas og strev og blest. Vi glemmer bro og plate og sonde og pinsett, vi blott humøret mater og synger så med ett: En skål for hver en tann, den tar vi alle mann, og toogtredeve skåler det gjø'ke oss det grann – det gjø'ke oss det grann». Skrevet av tannlegestudent John Knudsen Asheim.

Kronologisk er det mye å fortelle, her bare noen hovedpunkter: Ved hytta ble det oppført et uthus og brukt som badstue, brant 1944. Hytta ble gjeldfri 1941, samtidig ble planene lansert for utvidelse av hytta. Tilbygg ble ferdig i 1947, mens utvidelsen av selve hytta ble ferdig i 1952, nye lån som ble endelig nedbetalt med bidrag fra Albert Heides Fond i 1980. Elektrisk strøm 1956, totalrenovering av badstue, dusjrom og omkleddningsrom 1974 og 1985, dypvannsboring for å skaffe rent vann 1987, biologisk toalett 1990, årlig økonomisk støtte fra Studentsamskipnaden

Og slik har Tannleghytta ved Blankvann fungert i alle år, som en fantastisk venn- og kameratsmelting for alle tannlegestudenter i Oslo fra 1930 og til dags dato, faktisk i mer enn 80 år! Et sted å bli kjent med kullkamerater og dem i både høyere og lavere kull, fra by og land, for langtidsopphold i jule-, påske og sommerferiene, for eksamenslesning, faglige diskusjoner, for hygge og romantikk. Det var ikke uvanlig at også noen av de kliniske lærere var på hytta i helgene, legendariske var Odd Reichborn-Kjennerud, Jonn Nielsen, Per Seglen, Diderich Humerfeldt, Alf Christian Rossow. Det har gjennom

tidene vært arrangert velkomstfester for de nye studenter (pyggfest), kullfester, jubileer, store nordiske tannlegestudentsamlinger. Likevel, de hyggeligste helger en kan tilbringe er når venner og kamerater kan sitte foran peisen på Tannleghytta og tiden er til stede for den gode samtale, ikke sjelden avbrutt av gitarspill og avsynging av sangene våre i sangbøkene Liber Lividus (1933–1955, DentoCanto 1955–1970, nylaget DentoCanto 2008 –.

De aller fleste tannleger utdannet i Oslo har vært på Tannleghytta mange ganger i sin studietid, og mange av dem har vært og er innom for å hilse på, fortelle om hvordan det var i deres studietid og slik bli kjent med dagens studenter og bringe tradisjonene videre.

FAMILIEN PÅ BLANKVANNSTRÅTEN. •

Oskar Blankvandsbråten, født 1884 og død 1963 og hans andre kone Ingeborg f. Jakobsen 1898 og død 1988, var de nærmeste

Sangene, de kjente og kjære, har ofte runget på Tannleghytta. Her er nytugaven av Dento Canto med alle sangene fra 1930 og til dags dato.

Ingeborg (a'Mor) og Oskar (Greven av og til Blankvannsbråten) Blankvannsbråten august 1960.

Birger Blankvannsbråten og Emil Svartor tar seg en velfortjent øl etter at de hadde sprengt myra nedenfor Tannlegehytta til himmels i jakten på vann.

fastboende naboene til Tannlegehytta. De var forpaktere under Løvenskiold og drev gården på Blankvannsbråten mest mulig etter selvbergerprinsippet. Det var dyr i fjøset, kuer, sauer, geiter griser, høner og hester. Korn- og potetåkre bidro til matauken, og det var fisk i Blankvann. Jakt på elg og hare var en del av livsgrunnlaget, og en fylt vedskål var nødvendig før vinteren satte inn. En lang periode var det servering til turfolket, noen ekstra skillinger på søndagene kom vel med. Oskar hadde fem barn fra første ekteskap med Karoline f. Haga 1886, død 1919 og fem barn med Ingeborg. Det var deres sønn Birger, født 1925 og død 1987, som overtok forpakterskapet i 1953 og hadde det til sin død. Alle fem guttebarna fra de to ekteskapene begynte som skogsarbeidere hos Løvenskiold, og både Alf og Karsten fra første søskenflokk var med som bygningsarbeidere på Tannlegehytta. Blankvannsbråten er i dag tilbakeført Løvenskiold og leies ut til fastboende. De bor i et meget særpreget område av Nordmarka, engang var hele området et grunt tropisk hav med en senere vulkansk periode. Plantelivet i hele dette området, også på gårdene Slagtern og Svartor og pussig nok også på øyene i Oslofjorden, har en spesiell vegetasjon med blåklokke, kat-

tefot, blåfjør, tirilltunge, engsoleie, prestekrager, krydderplanter og mange andre arter. Dette har resultert i at hele området for ikke mange årene siden ble erklært som landskapsvernområde.

Naboene på Blankvannsbråten var enestående hjelpsomme og vennlige mennesker, og alle hyttegjengere på Tannlegehytta tenker tilbake og minnes dem med glede og takknemlighet. Karine, Alf, Olga, Karsten og Ragna var fra første barnekull, Ida, Birger, Edith, Øyvind og Odd Arild var fra andre barnekull. Det var de som sørget for hyttas ve og vel, vedsjau, vask av ullteppene, daglig tilsyn, hjelpere ved spesielle arbeider som skulle utføres. Og ikke minst: Det var hestene på Blankvannsbråten som måtte dra frem de velfylte tunge ølkassene fra Ringnes bryggeri, på slede om vinteren og på hjul når snøen var borte. At det gikk med noe dugnadspils på turen var en del av oppgjøret. Og tannlegestudentene visste ikke hva godt de kunne gjøre for sine hjelpsomme naboer. Hederstitler var en del av tildelt ære, og det gikk ikke mange årene før Oskar ble utropt til Grev Oskar av og til Blankvannsbråten, med plikt til å inspirere de nye studenter på Blankvannsbråten på vei fra Voksenkollen til sin første pyggfest på Tannlegehytta. Som seg hør og bør fikk Birger da hederstittlen

Grevlingen av og til Blankvannsbråten, en æresbevisning han mistet da han etter Oskars død i 1963 overtok selve grevetittelen. Men Birger var så spesielt verdifull for hyttas drift og trivsel at han i 1987, bare noen måneder før han døde, på Tannlegehytta, og i nærvær av Hans Majestet Mastodontens Uttrøkte Billede, ble tildelt Ridderordenen av tannlegestudentenes høyeste orden Ordines equestres maiestatis Mastodontis (Mastodontordenen). Det var en gledens begivenhet å ære Tannlegehyttas venn Birger på denne måten, mens tårene lurte i øyekroken da vi visste at vi ville miste ham om ikke lenge.

SANCT APPOLONIAS KORDRENGE (S.A.K.D.) • Sang har alltid vært en viktig del av den «studentikose» tilværelse for tannlegestudentene. Særlig kom dette til syne på Tannlegehytta, der det ble etablert sanggrupper, der tannlegestudent John Knudsen Asheim diktet «Når vi odont'studerer...», og vedtaket om utgivelse av egen sangbok «Liber Lividus» ble vedtatt. Mest kjent er venne- og sanggruppen Sanct Appolonias Kordreng, etablert allerede i 1930 og hadde i sine rekker noen av dem som skulle bli Norges mest kjente tannleger. Primus motor var Odd Reichborn-Kjennerud (Magister Biben-

I februar 1987 ble Birger Blankvandsbråten overrakt den fornemme Mastodontordenen på Tannlegehytta for sin storslagne innsats for Tannlegehytta, under nærvær av selveste Hans Majestet Mastodontens uttrukte billede.

Sanct Apollonias Kordrengene har ett av sine mange medlemsmøter på Tannlegehytta 1934.

di), ved sin side hadde han vise- og drammesangmesteren Per Seglen («Vårt lodd i livet», «Rødvinshymne» og utallige flere), Arne Løvdal, Jonn Nielsen, Olav Schei, Jens Wærhaug og Finn Rognerud som noen av dem som utgjorde den indre krets. De hadde sine spesielle seremonier, egne ølkrus, brukte regaler ved sine sammenkomster og hadde sine egne dekorasjoner. Men det var rikelig med «hang-arounds» på samlingene og sangen lød ren og kraftig, det var også soloopptredener, gjerne til gitarspill. Alle sangene ble langt på vei lært utenboks, sangbøkene var der kun for bruk i nødsfall. Den norske og svenske sangskatten ble vel ivare tatt, men også tyske, franske, engelske og amerikanske sanger sto på repertoaret. Arven fra Sanct Appolonias Kordrengene er fortsatt levende, og Tannlegehytta er kanskje det best egnede sted for videre ivaretagelse av den tradisjonen, spesielt nå som det er kommet en nyfrisert utgave av tannlegestudentenes egen sangbok *Dento Canto*.

KRIGSÅRENE 1940–1945 • I de første krigsårene var Tannlegehytta i bruk som vanlig, ja faktisk med økt besøk.

De ivrige hyttegjengere slo ring om hytta – så lenge det varte. Den 30. november 1943 ble Norges Tannlegeskole, som hele Universitetet, stengt av tyskerne. Hytta ble bestyrt av et interimstyre av tannleger som var gamle hyttegjengere, med der var ikke vanlig aktivitet og besøk i denne tiden. Men Tannlegehytta skulle komme til å spille en egen rolle i organiseringen og aktiviteten av Milorg i Nordmarka. Den lå lett vint til, passe gjemt i storskogen og med god mulighet for folk å skjule seg i krypinn'et under kjøkkengulvet i hyttas østre del. Et gulvteppe over kjellerlemmen så meget tilforlættelig ut. Birger Blankvandsbråten fortalte at en av «gutta på skauen» hadde vært sammen med ham på Tannlegehytta, og kunne fortelle at den og området rundt hadde vært sentralt som oppsamlingssted i forbindelse med flyslipp av materiell, da det var enkel transport videre både i retning Sørkedalen og Maridalen. Kun én gang hadde det vært tyskere på besøk, men da var alt blåst både av folk og materiell. Men de tyske skisporene var ikke til å ta feil av.

Da freden kom og studentene fortsatte sine studier var det en voldsom interesse rundt Tannlegehytta i den vanlige helgeaktivitet. Det ble innbudt til internordisk ski-olympiade i 1946,

og første beinbrudd ble notert i Slakterkleiva hos en danske på vei til eventyret. Og eventyret varte en hel uke til ende med langt mer enn 100 nordiske tannlegestudenter på Studenthytta på Svartor, på Medisinerhytta, Farmasihytta, Turnhytta og Brannkasseshytta samt selvfølgelig Tannlegehytta.

96-KLUBBEN • Noen odontologstudenter og tannleger har Tannlegehytta kjærere enn andre. Et av de synlige bevis er at en del har et langt større antall noterte overnattinger på hytta enn andre. Vi snakker om de ivrige hyttegjengere, de som er villige til å ta et tak og samtidig ivrige etter å delta i det sosiale eksperiment som hytta innbyr til, med hygge foran peisen, den gode samtale, faglig utveksling og utvikling, sportslige prestasjoner, bygging av vennskap, i de fleste tilfeller livslange, gryende kjærlighet. Gjennom årene er det fremmet mange forslag om å danne en egen gruppe for de flittigste hyttejengene, kanskje litt etter mønster av Sanct Appolonias Kordrengene på 30-tallet, men ikke basert på sangstemmen men på en mer målbar enhet: Antall overnattinger på hytta. En mente at dette burde være et synlig bevis på at en var med i «Foreningen Tannlegehyttas Venner» men syntes at 96-klubben var et mer spenstig

navn og knyttet opp til at for opptak måtte en ha 96 noterte overnattinger på Tannlegehytta, ervervet både i studietid og senere. Enhver assosiasjon til flytende vare er selvsagt rent tilfeldig. Etter grundig gjennomgang av hyttebøkene var en i 1967 klar for etablering av 96-klubben, stifterne var Nor Bjørlykke, Olav Leo Nilsen, Harald Ulvestad og Svein Ålvik, de første medlemmer var klare for opptak i 1968, senere er et betydelig antall kommet til så en er nå oppe i nesten 30 medlemmer, derav er Diderich Humerfeldt, Odd Reichborn-Kjennerud og Harald Ulvestad utnevnt som æresmedlemmer. Gruppen har egne lover, de sentrale er «96-klubbens formål er å ivareta Tannlegehyttas interesser, og etter vurdering i spesielle tilfeller yte manuell/økonomisk støtte. Alle som har 96 eller flere noterte overnattinger på Tannlegehytta i Nordmarka kan gis adgang til medlemskap i 96-klubben. Medlemmer i 96-klubben som har 96 eller flere registrerte overnattinger på Tannlegehytta i Nordmarka har én stemme ved avstemninger ved medlemsmøte, Medlemmer som har 96x2 overnattinger har dobbelstemme, 96x3 overnattinger tre stemmer osv.» 96-klubbens medlemmer har gjennom årene deltatt i mange sammenkomster og arrangementer på hytta, blant annet ved den såkalte overdragelsesfesten i januar da det nye hyttestyret overtar fra det gamle. 96-klubben avholder da sin årlige generalforsamling der alle vedtak krever 96 prosent flertall. Avstemningen

Storkors og medlemsplate for en av 96. klubbmedlemmene med mer enn 96 x 3 overnattinger på Tannlegehytta.

Tømmingen av Molaren (utedassbøtta) var en oppgave som på søndagsmorgenen ble overlatt til dem som først avsluttet lørdagskvelden, uvisst av hvilken grunn.

etterfølges ved intens «nipping» for å understreke at vedtaket også er godkjent. Det er vår ærbødige påstand at «gamlekar», med et betydelig innslag av kvinnelige 96-medlemmer har bidratt til å bevare tradisjon og vennskap mellom yngre tannlegestudenter og eldre tannleger på en særdeles hyggelig måte. Som et synlig bevis på medlemskap i 96-klubben bæres en dråpe i gull, ved sammenkomster et skjold i sølv med navn, opptaksår og påloddet gulldråpe, to dråper for dobbelmedlemskap og tre for trippelmedlemskap. Trippelmedlemskap (288 registrerte overnattinger) gir rett til å bære en krasjan med påloddet forstørret dråpe i gull.

VANN • Tannlegehytta ligger på en høyde og tilgang til vann har alltid vært et problem. Riktignok ligger det en myr ikke langt unna, gjengrodd og med brunt vann. I utkanten av denne myra ble det gravet en brønn, vakkert stensatt, men likevel med usikker tilgang. Om vinteren var den bunnfrosset, og da måtte en hugge vann i isen i Andevann noen hundre meter unna og bære frem vannet i transportspann. Resten av året var brønnen brukbar, men nærhet til utedassen, populært kalt Molaren, gjorde at den ikke var særlig attraktiv.

Det ble skrapet sammen noen kroner og overlatt til Birger Blankvandsbråten og Emil Svartor å grave en skikkelig brønn i myra og basere oss på nedsetting av sementringer og pumpe. Siden det ikke forelå muligheter for maskinell graving, løste de to venner det på sin egen måte: En enorm ladning dynamitt blåste hele myra i været, nedslag av myr ble registrert flere hundre meter unna, og naboene ute på pynten klaget over tilgrisede vinduer. Heldigvis hadde ingen tannlegestudenter vært med på denne galeien. Og ringene ble satt ned, pumpen installert og alt så ut til å være i skjønneste orden. Men myr er myr, og snart sprengete en ubrukbar og gjengrodd pumpe alle sikringer hele tiden, og en måtte tilbake til molarnaboene, den stensatte brønn. Men det var opplagt uholdbart, og en måtte få en løsning. Heldigvis for oss var det et brønnboringsfirma som var på oppdrag i Nordmarka ikke langt unna, og vi fikk et prisoverslag hinsides all økonomisk bæreevne for Tannlegehytta. Men et lån oppdelt i passende avdrag kunne betjenes, en måtte da en få en garantist for lånet (Odontologforeningen ble ikke akseptert) slik at brønnboringen kunne iverksettes. Så var det for en å sette hus i pant, og så ble det rent, friskt vann på Tannlegehytta, og Odontologforenin-

Vedsjau på Tannlegehytta 1959. Sagførere er Per Brandtzæg og Harald Ulvestad, på vedhaugen Arne Kaaresen og Erik Mørch.

gen betjente lånet på en forbilledlig måte.

VED • En av de største utfordringene i driften av Tannlegehytta var å skaffe nok ved, da bruken av hytta var særlig intens i vinterhalvåret. Det var vedovner på alle rom, i begge stuene var det både peis og en diger vedsluker av en Jøtul 118 som fortærte 60 cm ved og ga en varme som kunne ligne den en hadde i badstua. Gjennom alle år ble det meste av veden felt på vår nesten 14 mål store tomt, som regel av de erfarne tømmerhuggere på Blankvannsbråten. Men å få trærne kvistet og stablet var en oppgave for tannlegestudentene, likeså saging i 30 og 60 cm lange vedstykker, de fleste måtte dessuten kløves før stabling og tørking. Vedsjau var det

nesten hver helg, men krafttakene ble tatt ved alle veddugnadene. Ved slike anledninger var det fullt på hytta, og ikke alle var like kapable til tungt arbeid den etterfølgende dag. Med det var nok av dem som kunne, så et par dugnadshelger på forsommeren og et par på tidlig høst i saging og kløving av den sommertørkede veden sørget for fullt vedskjul og forventninger om en flott vinter med varm hytte.

Etter at Birger Blankvandsbråten døde, var det en periode da det var mangel på ved. Men Løvenskiold

Skidag på Tannlegehytta vinteren 1958. Hytta, utvidet i 1952, var i flittig bruk og var i alle år Tannlegehøyskolens mest populære møteplass. Spesielt er vintersesongen flott i Nordmarka.

*Harald Ulvestad: Hyttesjef Tannlegehytta i Nordmarka 1960. Medstifter av 96-klubben 1967, formann 1968 til 2003. Æresmedlem 1990. 303 overnattinger på Tannlegehytta

Lars Ulvestad, Hyttesjef Tannlegehytta i Nordmarka 1987 og 1988 Formann i 96-klubben fra 2003 til d.d. 397 overnattinger på Tannlegehytta.

Vækerø kom Tannlegehytta til hjelp, veden ble kjørt på en enorm tilhenger bak en enda enormere traktor. Men stien fra Studenterhytta på Kjellerberget til Tannlegehytta var ikke med i planene da Vårherre laget traktorveier. Det meste av den ferdigkløvde veden kom frem, så var det bare å fylle opp vedskjulet, spare på veden de kommende vintre og heller bruke noe elektrisk strøm for grunnvarme.

ETTERORD • I 82 år har Tannlegehytta i Nordmarka vært i bruk av tannlegestudentene og tannlegene, og er den viktigste trivselsfaktor for de fleste tannlegestudenter i Oslo gjennom alle disse årene. Et hyttestyre står for aktiviteten, og hytta er i dag i bedre stand enn den trolig har vært noen gang tidligere. En viktig faktor i så måte er at den leies ut til andre studentforeninger og sluttede sammenkomster. Dette bidrar vesentlig til økonomien, og overvåking fra Studentsamskipnaden sørger for at den vedlikeholdsmessig er i orden. Likevel ligger det en viss fare i utstrakt leieaktivitet – tannlegestudentenes bruk av hytta blir tilsvarende begrenset.